Almanya ve Belçika'da Koruyucu Aile Sistemi

Ayrıntılı Açıklama ve Karşılaştırma

1. Giriş

Koruyucu aile, biyolojik anne ve babaları çeşitli nedenlerle çocuklarının bakımını ve eğitimini yeterli şekilde sağlayamayan çocukları yanına alarak onlara güvenli, sevgi dolu ve istikrarlı bir aile ortamı sunan ailedir.

Çocukların koruyucu aileye yerleştirilmesinin birçok nedeni vardır.

- Anne veya babanın çocuğa yeterli bakım sağlayamaması.
- Aile içinde fiziksel veya psikolojik şiddet bulunması.
- Çocuğun ihmal edilmesi.
- Anne veya babanın alkol ya da madde bağımlılığı.
- Ebeveynlerin ağır psikolojik veya fiziksel hastalıkları.
- Aile içi ciddi çatışmalar ve sosyal sorunlar.

Koruyucu aile sisteminin temel amacı, çocuğun güvenliğini sağlamak ve sağlıklı bir şekilde gelişmesine yardımcı olmaktır.

Almanya ve Belçika'da koruyucu aile sistemi çocuk koruma ve gençlik hizmetlerinin önemli bir parçasıdır. Her iki ülkede de çocuğun üstün yararı ön planda tutulmaktadır. Ancak sistemin işleyişi, hukuki düzenlemeleri, kurumların görevleri, maddi destekler ve koruyucu ailelerin denetlenmesi açısından bazı farklılıklar bulunmaktadır.

Bu çalışmada öncelikle Almanya'daki koruyucu aile sistemi açıklanacak, ardından Belçika'daki sistem ele alınacak ve son olarak iki ülke karşılaştırılacaktır.

2. Koruyucu Aile (Pflegefamilie) nedir?

Koruyucu aile, biyolojik ailesinin yanında yaşaması mümkün olmayan veya çocuğun güvenliği açısından uygun görülmeyen çocukları kendi ailesine kabul eden kişilerdir.

Koruyucu aileler çocukların günlük yaşamında birçok sorumluluk üstlenir:

- Çocuğun beslenmesini ve kişisel bakımını sağlamak.
- Çocuğa güvenli ve huzurlu bir yaşam alanı sunmak.
- Eğitimini ve okul hayatını desteklemek.
- Fiziksel, duygusal ve sosyal gelişimine yardımcı olmak.
- Doktor kontrollerini ve sağlık ihtiyaçlarını takip etmek.
- Çocuğun sosyal ilişkilerini ve özgüvenini geliştirmek.
- Uygun olduğu durumlarda biyolojik ailesiyle ilişkisini sürdürmesine yardımcı olmak.

Önemli bir nokta, koruyucu aileye yerleştirilen çocuğun biyolojik anne ve babasının hukuki ebeveynlik statüsünün otomatik olarak sona ermemesidir.

Çocuğun velayeti, hukuki düzenlemelere ve mahkeme kararlarına göre biyolojik ebeveynlerde, vasisinde veya başka yetkili kişilerde kalabilir.

Temel ilke şudur: Çocuğun güvenliği, ihtiyaçları ve üstün yararı her zaman öncelikli olmalıdır.

3. Almanya'da Koruyucu Aile Sistemi

3.1. Hukuki dayanaklar

Almanya'da koruyucu aile sistemi esas olarak Sosyal Kanun'un Sekizinci Kitabı (SGB VIII – Kinder- und Jugendhilfe) kapsamında düzenlenmiştir. Bu kanun, çocuk ve gençlik hizmetlerini düzenler.

Özellikle şu maddeler önemlidir:

Kanun maddesi	Açıklaması
§ 27 SGB VIII	Eğitim desteği (Hilfe zur Erziehung)
§ 33 SGB VIII	Koruyucu aile yanında tam zamanlı bakım (Vollzeitpflege)
§ 36 SGB VIII	Yardım planı ve ilgili kişilerin katılımı
§ 37 SGB VIII	Biyolojik aileyle iş birliği
§ 37a SGB VIII	Koruyucu ailelere danışmanlık ve destek
§ 37b SGB VIII	Koruyucu ailede yaşayan çocukların haklarının korunması
§ 39 SGB VIII	Maddi destek ve bakım giderleri
§ 44 SGB VIII	Koruyucu aile olarak çocuk kabul etme izni

Özellikle § 33 SGB VIII, çocuğun başka bir ailenin yanında geçici veya uzun süreli olarak yaşamasını düzenler. Çocuğun yaşı, gelişim durumu, kişisel bağları ve biyolojik ailesinin koşulları dikkate alınır.

3.2. Almanya'da koruyucu aile çeşitleri

Almanya'da farklı koruyucu aile modelleri bulunmaktadır. Bu modeller, çocuğun ihtiyaçlarına ve aileden ayrı kalma süresine göre değişmektedir.

1. Acil koruyucu aile (Bereitschaftspflege)

Bu model, çocuğun acil olarak güvenli bir yere yerleştirilmesi gerektiğinde uygulanır.

Örneğin:

- Çocuk aile içinde şiddete maruz kalıyorsa.
- Anne veya baba aniden hastaneye kaldırılmışsa.
- Çocuğun ihmal edildiği tespit edilmişse.
- Çocuğun güvenliği tehlikedeyse.

Çocuk geçici olarak uygun bir koruyucu aileye yerleştirilir. Bu süreçte Jugendamt (Gençlik Dairesi), çocuğun geleceği hakkında değerlendirme yapar.

Sonrasında çocuk biyolojik ailesine geri dönebilir, uzun süreli koruyucu aileye yerleştirilebilir veya başka bir uygun bakım kurumuna alınabilir.

2. Kısa süreli koruyucu aile (Kurzzeitpflege)

Bu modelde çocuk belirli bir süre için koruyucu aile yanında kalır. Örneğin anne veya baba ciddi bir hastalık nedeniyle geçici olarak çocuğuna bakamıyorsa çocuk kısa süreliğine başka bir aileye yerleştirilebilir.

Amaç, biyolojik ailedeki sorunların çözülmesine yardımcı olmak ve mümkünse çocuğun kendi ailesine geri dönmesini sağlamaktır.

3. Uzun süreli koruyucu aile (Dauerpflege)

Bu modelde çocuk uzun yıllar boyunca koruyucu aile yanında yaşar. Bazı durumlarda çocuk 18 yaşına gelene kadar aynı ailede kalabilir.

Bu modelin amacı çocuğa uzun vadeli güven, istikrar ve aile ortamı sağlamaktır. Koruyucu aile, çocuğun eğitimini, günlük bakımını ve duygusal gelişimini destekler.

4. Akraba koruyucu aile (Verwandtenpflege)

Bu modelde çocuk, kendi akrabalarının yanında yaşar. Örneğin büyükanne veya büyükbaba, teyze veya hala, amca veya dayı ya da yetişkin kardeşler.

Bu modelin önemli avantajı, çocuğun daha önceden tanıdığı kişilerle yaşamaya devam edebilmesidir. Böylece çocuk için yeni ortama alışmak daha kolay olabilir.

5. Tanıdık kişiler yanında bakım (Netzwerkpflege)

Bu modelde çocuk, akrabası olmayan fakat daha önceden tanıdığı kişilerin yanında yaşar. Örneğin aile dostları, komşular veya çocuğun yakın çevresindeki güvenilir kişiler koruyucu aile olabilir.

6. Özel eğitim desteği sağlayan koruyucu aile (Erziehungsstelle)

Bu model, özel pedagojik veya psikolojik desteğe ihtiyaç duyan çocuklar için uygulanır. Koruyucu aileler genellikle pedagojik veya sosyal hizmet alanında deneyimlidir.

Bu çocukların daha yoğun desteğe ihtiyacı olduğu için profesyonel danışmanlık ve takip önemlidir.

3.3. Almanya'da kimler koruyucu aile olabilir?

Almanya'da farklı yaşam koşullarına sahip kişiler koruyucu aile olabilir. Örneğin evli çiftler, evli olmayan çiftler, bekâr kişiler, kendi çocukları olan aileler ve çocuk sahibi olmayan kişiler.

Koruyucu aile olmak isteyen kişilerde şu özellikler aranır:

1. Fiziksel ve psikolojik açıdan yeterli olmaları.
2. Çocuğa zaman ayırabilecek durumda olmaları.
3. Güvenli ve istikrarlı bir yaşam ortamına sahip olmaları.
4. Yeterli yaşam alanı sunabilmeleri.

5. Jugendamt ile iş birliği yapmaya hazır olmaları.
6. Çocuğun geçmişte yaşadığı zorlukları anlayabilmeleri.
7. Biyolojik anne ve babanın çocuk açısından önemini kabul etmeleri.

Koruyucu aile olmak isteyen kişiler Jugendamt tarafından değerlendirilir. Bu değerlendirme sırasında kişisel görüşmeler, ev ziyaretleri, belgeler ve uygunluk incelemeleri yapılabilir.

3.4. Almanya'da koruyucu aile olma süreci nasıl işler?

Koruyucu aile olma süreci birkaç aşamadan oluşur:

8. Gençlik Dairesi (Jugendamt) ile iletişim: Koruyucu aile olmak isteyen kişiler yaşadıkları bölgedeki Gençlik Dairesine başvurur.
9. Başvuru ve görüşmeler: Adayların aile yapısı, yaşam koşulları, motivasyonları ve beklentileri değerlendirilir.
10. Uygunluk değerlendirmesi: Adayların çocuk bakımına ve eğitimine uygun olup olmadığı incelenir.
11. Hazırlık eğitimi: Adaylara koruyucu aile olmanın sorumlulukları hakkında bilgi verilir ve eğitimler düzenlenebilir.
12. Çocuğun aileye yerleştirilmesi: Çocuğun ihtiyaçlarına uygun bir aile belirlenir.
13. Takip ve destek: Çocuğun gelişimi düzenli olarak takip edilir ve aileye danışmanlık sağlanır.

Bu süreçte Hilfeplan (yardım planı) önemli bir yere sahiptir. Çocuğun ihtiyaçları, gelişimi ve geleceği ilgili kişilerle birlikte değerlendirilir.

3.5. Koruyucu ailelerin hakları ve sorumlulukları

Koruyucu aileler çocuğun günlük bakımını ve eğitimini üstlenir.

Başlıca sorumlulukları şunlardır:

- Çocuğun beslenmesini ve bakımını sağlamak.
- Okul ve eğitim hayatını desteklemek.
- Çocuğun fiziksel ve psikolojik gelişimini takip etmek.
- Çocuğun sağlık kontrollerini sağlamak.
- Jugendamt ile iş birliği yapmak.
- Biyolojik aileyle uygun ilişkilerin sürdürülmesine yardımcı olmak.

Koruyucu aileler aynı zamanda Jugendamt'tan danışmanlık ve destek alma hakkına sahiptir. Ancak önemli hukuki kararlar, velayetin kimde olduğuna bağlı olarak biyolojik ebeveynler veya vasi tarafından verilebilir.

3.6. Almanya'da maddi destek

Almanya'da koruyucu ailelere § 39 SGB VIII kapsamında Pflegegeld (bakım parası) ödenir.

Bu ödeme temel olarak iki bölümden oluşur:

1. Maddi bakım giderleri (Materielle Aufwendungen): Bu para çocuğun beslenme, giyim, barınma, okul ihtiyaçları ve günlük yaşam masrafları için kullanılır.

2. Eğitim ve bakım giderleri (Kosten der Erziehung): Bu bölüm, koruyucu ailenin çocuğun bakımına ve eğitimine ayırdığı emeği dikkate alır.

Ayrıca özel ihtiyaçlar, tedaviler ve bazı ek masraflar için ek destek sağlanabilir. Ödenecek miktar çocuğun yaşına ve ilgili bölgedeki düzenlemelere göre değişir.

3.7. Biyolojik aileyle iletişim

Almanya'da koruyucu aile sisteminin önemli bir parçası da biyolojik aileyle iş birliğidir.

Çocuk koruyucu aileye yerleştirildiğinde biyolojik anne ve babanın ebeveynlik hakları otomatik olarak ortadan kalkmaz. Çocuğun yararına olduğu sürece biyolojik ailesiyle iletişim kurması desteklenir.

Bu iletişim düzenli ziyaretler, gözetimli görüşmeler, telefon görüşmeleri, görüntülü konuşmalar veya birlikte yapılan etkinlikler şeklinde olabilir.

Ancak bu görüşmelerin nasıl yapılacağı çocuğun güvenliği ve psikolojik durumu dikkate alınarak belirlenir.

Koruyucu Aile Yanına Yerleştirme ve Sosyal Incelem Raporunun Hazırlanması

Koruyucu aile yanına yerleştirme tedbiri, kural olarak Gençlik Dairesi (Jugendamt) tarafından başlatılır ve organize edilir.

İlk aşamada sorumlu birim, Genel Sosyal Hizmetler Birimi (ASD) olur.

- ASD sosyal hizmet uzmanı: Çocuğun ve ailenin durumunu değerlendirir, gerekli görüşmeleri yapar ve koruyucu aile desteğine ihtiyaç olup olmadığını inceler.
- Sosyal incelem raporunun hazırlanması: Sosyal hizmet uzmanı, çocuğun ihtiyaçlarını ve ailenin durumunu açıklayan sosyal değerlendirme raporunu hazırlar.
- Yardım planlaması (§ 36 SGB VIII): Jugendamt, ilgili kişilerle görüşerek uygun yardım türünü belirler.
- Koruyucu Aile Birimi (Pflegekinderdienst – PKD): Uygun koruyucu ailenin bulunması, değerlendirilmesi ve yerleştirme sürecinin takibiyle ilgilenir.

Özetle: ASD sosyal hizmet uzmanı çocuğun durumunu değerlendirir, gerekli sosyal inceleme raporunu hazırlar ve koruyucu aile tedbirinin başlatılması için süreci yürütür ve uygun koruyucu ailenin bulunması ve yerleştirilmesinden sorumludur.

4. Belçika'da Koruyucu Aile Sistemi

Belçika'da koruyucu aile yanına yerleştirme için hazırlanan sosyal inceleme raporu, yerleştirmenin hangi bölgede ve hangi usulle yapıldığına göre yetkili sosyal hizmet uzmanı tarafından hazırlanır.

- Almanca konuşulan Belçika bölgesinde (Ostbelgien): Jugendhilfedienst (JHD) bünyesindeki sosyal hizmet uzmanı, aileyle görüşmeler ve ev ziyaretleri yaparak çocuğun durumunu değerlendirir.
- Mahkeme kararıyla yürütülen süreçte: Jugendgerichtsdienst (JGD) bünyesindeki sosyal hizmet uzmanı inceleme yapar ve mahkemeye rapor sunar.
- Pflegefamiliendienst (PFD): Koruyucu ailelerin hazırlanması, uygunluğunun değerlendirilmesi ve takibinde görev alır.

Önemli: Belçika'da Almanya'daki ASD ile birebir aynı görev ve yapılanma yoktur.

Belçika'nın Almanca konuşulan bölgesindeki süreç hakkında soruyorsanız, sosyal inceleme raporunu genellikle JHD veya mahkeme sürecinde JGD sosyal hizmet uzmanı hazırlar.

4.1. Belçika'daki sistemin genel yapısı

Belçika'da koruyucu aile sistemi Almanya'dan farklı olarak federal yapı nedeniyle topluluklar tarafından düzenlenmektedir.

Belçika üç topluluktan oluşur:

- Flaman Topluluğu (Vlaamse Gemeenschap).
- Fransız Topluluğu (Fédération Wallonie-Bruxelles).
- Almanca Konuşan Topluluk (Deutschsprachige Gemeinschaft).

Çocuk ve gençlik hizmetlerinin önemli bir bölümü bu toplulukların sorumluluğundadır. Bu nedenle Belçika'nın her bölgesinde koruyucu aile sisteminin uygulanışı aynı değildir.

Koruyucu aile için kullanılan kelimeler:

- Hollandaca: Pleeggezin.
- Fransızca: Famille d'accueil.
- Almanca: Pflegefamilie.

4.2. Flaman Bölgesi'nde koruyucu aile sistemi

Flaman Bölgesi'nde koruyucu aile sistemi daha ayrıntılı ve uzmanlaşmış bir yapıya sahiptir.

Bu sistem 1 Ocak 2014 tarihinde yürürlüğe giren Pleegzorgdecreet (Koruyucu Aile Kararnamesi) ile düzenlenmiştir.

Flaman Bölgesi'nde beş bölgesel koruyucu aile hizmeti ve bunların koordinasyonunda görev yapan Pleegzorg Vlaanderen adlı üst kuruluş bulunmaktadır.

Bu kurumların görevleri:

- Koruyucu aile adaylarını bulmak.
- Adayların uygunluğunu değerlendirmek.
- Koruyucu aileleri eğitmek.
- Çocukları uygun ailelere yerleştirmek.
- Koruyucu ailelere danışmanlık sağlamak.

- Biyolojik ailelerle iş birliği yapmak.
- Çocuğun gelişimini takip etmek.

Flaman sisteminin önemli özelliklerinden biri, çocuğun aile ortamında bakım görmesine öncelik verilmesidir.

4.3. Belçika'da koruyucu aile çeşitleri

Flaman Bölgesi'nde dört temel koruyucu aile modeli bulunmaktadır.

1. Destekleyici koruyucu aile (Ondersteunende pleegzorg)

Bu modelde koruyucu aile, biyolojik aileye geçici olarak destek olur. Çocuk hafta sonlarında, okul tatillerinde, belirli günlerde veya geçici kriz dönemlerinde koruyucu aile yanında kalabilir.

Amaç, biyolojik aileyi rahatlatmak ve çocuğun kendi ailesiyle yaşamaya devam etmesini mümkün olduğunca desteklemektir.

2. Geleceğin belirlendiği koruyucu aile (Perspectiefzoekende pleegzorg)

Bu model geçici bir bakım türüdür. Çocuk belirli bir süre koruyucu aile yanında yaşar. Bu sırada uzmanlar biyolojik aileyle çalışarak ailedeki sorunların çözülmesini destekler.

Amaç, çocuğun biyolojik ailesine dönmesinin mümkün olup olmadığını değerlendirmektir. Örneğin anne ciddi bir hastalık nedeniyle çocuğuna geçici olarak bakamıyorsa çocuk bu süreçte koruyucu aile yanında kalabilir.

3. Uzun vadeli koruyucu aile (Perspectiefbiedende pleegzorg)

Bu model, Almanya'daki Dauerpflege sistemine benzer. Çocuk uzun süre koruyucu aile yanında yaşar.

Biyolojik ailesine dönmesi mümkün değilse koruyucu aile çocuğa uzun vadeli bir yaşam ortamı sağlar. Amaç, çocuğun güvenli, istikrarlı ve sevgi dolu bir aile ortamında büyümesidir.

4. Tedavi odaklı koruyucu aile (Behandelingspleegzorg)

Bu model özel psikolojik, duygusal veya davranışsal desteğe ihtiyaç duyan çocuklar için uygulanır.

Koruyucu aileye uzmanlar tarafından daha yoğun destek sağlanır. Çocuğun ihtiyaçlarına göre terapi, psikolojik danışmanlık ve pedagojik destek verilebilir.

4.4. Belçika'da kimler koruyucu aile olabilir?

Belçika'da farklı aile yapısına sahip kişiler koruyucu aile olabilir. Örneğin evli çiftler, evli olmayan çiftler, bekâr kişiler, çocuk sahibi olan aileler ve daha önce tanıdıkları bir çocuğa bakım sağlamak isteyen kişiler.

Adayların uygunluğu uzman kuruluşlar tarafından değerlendirilir.

Bu değerlendirmede kişisel motivasyon, aile ilişkileri, psikolojik ve fiziksel sağlık, maddi ve sosyal yaşam koşulları, çocuğa yeterli zaman ayırabilme, eğitim ve bakım becerileri ve uzmanlarla iş birliği yapabilme gibi konular önemlidir.

4.5. Belçika'da koruyucu ailelere sağlanan destek

Flaman Bölgesi'nde koruyucu ailelere kişisel bir uzman danışman atanır. Bu uzmana Hollandaca'da Pleegzorgbegeleider denir.

Bu uzman koruyucu aileyi süreç boyunca takip eder. Çocuğun okul sorunlarında yardımcı olur, eğitim konusunda danışmanlık verir, çocuğun psikolojik ihtiyaçlarını değerlendirir, biyolojik aileyle yaşanan sorunlarda destek sağlar ve koruyucu aile ile diğer kurumlar arasında iletişim kurar.

Bu sistemin önemli avantajlarından biri, koruyucu ailenin yalnız bırakılmamasıdır.

4.6. Belçika'da maddi destek

Flaman Bölgesi'nde koruyucu ailelere Pleegzorgvergoeding adı verilen bakım masrafı ödemesi yapılır. Bu ödeme, çocuğun günlük ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla verilir.

1 Temmuz 2026 itibarıyla belirtilen günlük örnek tutarlar şöyledir:

Çocuğun yaşı	Günlük ödeme
0–6 yaş	17,85 €
6–12 yaş	18,40 €
12–15 yaş	20,87 €
15–18 yaş	22,79 €
18 yaş ve üzeri	24,71 €

Bu tutarlar, aile yardımlarından yararlanma hakkı bulunan durumlar için verilen örnek tutarlardır. Diğer durumlarda farklı miktarlar uygulanabilir.

Önemli: Bu miktarlar yalnızca Flaman Bölgesi için geçerlidir. Wallonie, Brüksel ve Almanca Konuşan Topluluk için aynı tutarların geçerli olduğu varsayılmamalıdır.

4.7. Wallonie ve Brüksel'de koruyucu aile sistemi

Wallonie ve Brüksel'in Fransızca konuşulan bölümünde koruyucu aile hizmetleri farklı kurumlar aracılığıyla yürütülmektedir.

Bu bölgelerde çocuk ve gençlik hizmetleri, uzman aile bakım kuruluşları ve gençlik koruma kurumları tarafından organize edilir.

Uygulanan bakım modelleri arasında kısa süreli koruyucu aile, kriz döneminde koruyucu aile, uzun süreli koruyucu aile ve akrabalar yanında bakım bulunur.

Bu bölgelerdeki kurumların yapısı ve kullanılan hukuki kavramlar Flaman Bölgesi'nden farklıdır.

4.8. Belçika'da yetişkinler için de aile yanında bakım

Belçika'nın özellikle Flaman Bölgesi'nde dikkat çeken özelliklerinden biri, yalnızca çocukların değil, bazı yetişkinlerin de aile yanında bakım hizmetinden yararlanabilmesidir.

Bu kişiler arasında zihinsel engelli bireyler, fiziksel engelli bireyler ve psikolojik rahatsızlıkları bulunan kişiler yer alabilir.

Bu kişilere Hollandaca'da Pleegasten denir.

Bazı kişiler koruyucu aile yanında sürekli yaşarken bazıları sadece hafta sonları veya belirli günlerde aile yanında kalabilir.

Amaç, yetişkinlerin de aile ortamında desteklenmesini ve sosyal yaşama katılmasını sağlamaktır.

5. Almanya ve Belçika Koruyucu Aile Sistemlerinin Karşılaştırılması

İki ülkenin sistemleri incelendiğinde hem benzerlikler hem de önemli farklılıklar görülmektedir.

5.1. Genel karşılaştırma tablosu

Konu	Almanya	Belçika
Sistemin organizasyonu	Jugendamt ve uzman kuruluşlar	Topluluklara bağlı uzman kuruluşlar
Hukuki temel	SGB VIII	Topluluklara göre farklı düzenlemeler
Acil bakım	Mevcut	Mevcut
Kısa süreli bakım	Mevcut	Mevcut
Uzun süreli bakım	Mevcut	Mevcut
Akraba yanında bakım	Mevcut	Mevcut
Koruyucu aile eğitimi	Jugendamt ve uzman kuruluşlar	Uzman koruyucu aile hizmetleri
Maddi destek	Pflegegeld	Pleegzorgvergoeding ve bölgesel destekler
Biyolojik aileyle iletişim	Çocuğun yararına göre desteklenir	Çocuğun yararına göre desteklenir
Kişisel uzman danışman	Kurumun organizasyonuna göre	Flaman Bölgesi'nde kişisel rehberlik
Yetişkinler için aile yanında bakım	Çocuk bakım sisteminden ayrı değerlendirilir	Flaman Bölgesi'nde de mevcut

5.2. Kurumların organizasyonu açısından farklar

Almanya'da: Koruyucu aile sisteminin merkezinde Jugendamt bulunmaktadır. Jugendamt çocuğun korunma ihtiyacını değerlendirir, uygun koruyucu aileyi araştırır, yerleştirme sürecini yönetir, yardım planını hazırlar ve koruyucu aileye destek sağlar.

Belçika'da: Koruyucu aile sistemi topluluklara göre organize edilmiştir. Özellikle Flaman Bölgesi'nde uzmanlaşmış koruyucu aile kuruluşları bulunmaktadır. Bu kuruluşlar ailelerin seçilmesi, çocukların yerleştirilmesi ve ailelerin takip edilmesi gibi görevleri üstlenmektedir.

5.3. Maddi destek açısından farklar

Almanya'da koruyucu ailelere bakım parası ödenir. Bu para hem çocuğun günlük ihtiyaçlarını hem de eğitim ve bakım giderlerini karşılamayı amaçlar.

Belçika'nın Flaman Bölgesi'nde ise günlük bakım masraflarına yönelik bir ödeme sistemi vardır.

İki ülkede de maddi desteğin amacı, çocuğun ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlamaktır. Ancak hesaplama yöntemleri farklıdır. Bu nedenle yalnızca ödeme miktarlarına bakarak hangi ülkenin daha fazla destek verdiğini söylemek doğru olmaz.

5.4. Uzman desteği açısından farklar

Almanya'da Jugendamt ve uzman sosyal hizmet kuruluşları koruyucu ailelere danışmanlık verir.

Belçika'nın Flaman Bölgesi'nde ise her koruyucu aileye kişisel bir uzman danışman atanması sistemin önemli özelliklerinden biridir.

Bu uzman, aileyi düzenli olarak takip eder ve sorunların çözülmesine yardımcı olur.

Bu açıdan Flaman Bölgesi'ndeki sistemin kişisel rehberlik konusunda dikkat çekici bir uygulaması bulunmaktadır.

5.5. İki ülkenin ortak noktaları

Almanya ve Belçika'daki koruyucu aile sistemlerinin ortak özellikleri şunlardır:

14. Çocuğun üstün yararı temel ilkedir.
15. Çocukların şiddet ve ihmalden korunması amaçlanır.
16. Koruyucu aile adayları değerlendirilir.
17. Koruyucu ailelere maddi destek sağlanır.
18. Biyolojik aileyle iletişim mümkün olduğunca korunur.
19. Çocukların sağlıklı gelişimi desteklenir.
20. Uzmanlar koruyucu aileleri takip eder.
21. Uygun koşullar oluşursa çocuğun biyolojik ailesine dönmesi değerlendirilir.

6. Her İki Sistemin Avantajları ve Zorlukları

6.1. Almanya'daki sistemin avantajları

- Ülke genelinde ortak bir hukuki temel bulunmaktadır.
- Çocukların hakları kanunlarla korunmaktadır.
- Yardım planı sistemi sayesinde çocuğun gelişimi takip edilmektedir.
- Koruyucu aileler danışmanlık ve maddi destek alabilmektedir.
- Farklı ihtiyaçlara yönelik çeşitli koruyucu aile modelleri vardır.

6.2. Almanya'daki sistemin zorlukları

- Bazı bölgelerde uygun koruyucu aile bulmak zor olabilir.
- Jugendamt'ların uygulamaları ve hizmet olanakları farklılık gösterebilir.
- Koruyucu aile olmak duygusal açıdan zorlayıcı olabilir.
- Biyolojik aile ile koruyucu aile arasında anlaşmazlıklar yaşanabilir.
- Bazı çocukların özel psikolojik desteğe ihtiyacı olabilir.

6.3. Belçika'daki sistemin avantajları

- Uzmanlaşmış koruyucu aile kuruluşları bulunmaktadır.
- Flaman Bölgesi'nde kişisel danışmanlık sistemi vardır.
- Farklı ihtiyaçlara yönelik dört temel bakım modeli bulunmaktadır.
- Hafta sonu ve tatil dönemlerinde destekleyici bakım mümkündür.
- Bazı yetişkinler de aile yanında bakım hizmetinden yararlanabilir.

6.4. Belçika'daki sistemin zorlukları

- Topluluklara göre farklı hukuki düzenlemeler bulunmaktadır.
- Maddi destekler bölgeden bölgeye değişebilir.
- Uygun koruyucu aile bulmak her zaman kolay değildir.
- Koruyucu aileler ciddi duygusal ve sosyal sorumluluklar üstlenir.
- Biyolojik aile ve koruyucu aile arasındaki iş birliği bazen zor olabilir.

7. Mesleki Değerlendirme

Almanya ve Belçika'daki koruyucu aile sistemleri karşılaştırıldığında her iki ülkenin de çocukların korunması konusunda önemli çalışmalar yaptığı görülmektedir.

Almanya'nın en önemli avantajlarından biri, koruyucu aile sisteminin ülke genelinde SGB VIII ile düzenlenmiş olmasıdır. Bu kanun sayesinde çocukların, biyolojik ailelerin ve koruyucu ailelerin hak ve sorumlulukları belirlenmiştir.

Belçika'nın özellikle Flaman Bölgesi'ndeki sisteminin dikkat çeken yönü ise uzmanlaşmış koruyucu aile kuruluşları ve kişisel danışmanlık hizmetidir.

Bence Almanya, Belçika'nın Flaman Bölgesi'ndeki kişisel danışmanlık uygulamasından yararlanabilir. Çünkü koruyucu ailelerin düzenli olarak aynı uzman tarafından desteklenmesi, ailelerin yaşadığı sorunların daha erken fark edilmesine yardımcı olabilir.

Diğer taraftan Almanya'nın çocuk hakları, yardım planlaması ve hukuki koruma konusundaki düzenlemeleri de önemli avantajlar sunmaktadır.

Bu nedenle bir ülkenin sistemini tamamen diğerinden daha iyi olarak değerlendirmek doğru değildir. Önemli olan, her iki sistemin güçlü yönlerinden yararlanarak çocuklara daha iyi bir gelecek sunabilmektir.

8. Sonuç

Koruyucu aileler, biyolojik ailelerinin yanında yaşayamayacak durumda olan çocuklara yeni bir yaşam fırsatı sunmaktadır.

Hem Almanya'da hem de Belçika'da koruyucu aile sisteminin temel amacı çocukların güvenli, sağlıklı ve sevgi dolu bir ortamda büyümesini sağlamaktır.

Almanya'da sistem ağırlıklı olarak Jugendamt tarafından organize edilir ve SGB VIII kapsamında düzenlenir.

Belçika'da ise koruyucu aile hizmetleri topluluklara göre farklılık gösterir. Özellikle Flaman Bölgesi'nde uzmanlaşmış koruyucu aile kuruluşları ve kişisel danışmanlık sistemi bulunmaktadır.

İki ülkenin sistemleri arasında farklılıklar olsa da ortak amaç aynıdır: Çocuğun korunması, gelişiminin desteklenmesi ve geleceğe güvenle hazırlanması.

Sonuç olarak koruyucu aile olmak yalnızca bir çocuğa ev açmak değildir. Aynı zamanda ona sevgi, güven, sabır, anlayış ve aile bağları sunmaktır.

Her çocuk, hangi aileden gelirse gelsin, güvenli bir ortamda büyüme, sevilme ve sağlıklı bir gelecek kurma hakkına sahiptir.

Haluk Kaya
Uzman Pedagog (Diplom-Pädagoge)
Sosyal Hizmet Uzmanı (Diplom Sozialarbeiter)
Sistemik Çift ve Aile Terapisti (Systemischer Paar- und Familientherapeut)
Frankfurt / Almanya

Kaynakça:

Almanya:

22. Sozialgesetzbuch VIII – Kinder- und Jugendhilfe.
23. § 33 SGB VIII – Vollzeitpflege.
24. Almanya Aile Portalı – Koruyucu ailelerin hukuki durumu.
25. Federal Portal – Tam zamanlı koruyucu aile bakımı.
26. Landschaftsverband Rheinland – Koruyucu çocuk hizmetleri.

Belçika:

27. Pleegzorg Vlaanderen – Koruyucu aile sistemi.
28. Decreet Pleegzorg – Flaman Bölgesi hukuki düzenlemeleri.
29. Pleegzorg Vlaanderen – Koruyucu aile modelleri.
30. Pleegzorg Vlaanderen – Maddi destekler.
31. Belçika – Aile yanında bakım hizmetleri.
32. Fédération Wallonie-Bruxelles – Koruyucu aile rehberi.

Not: Bu çalışma Kasım 2026 itibarıyla mevcut bilgilere göre hazırlanmıştır. Belçika'daki uygulamalar bölgeye ve topluluğa göre değişebilir. Flaman Bölgesi için verilen maddi destek tutarları 1 Temmuz 2026 tarihine aittir.